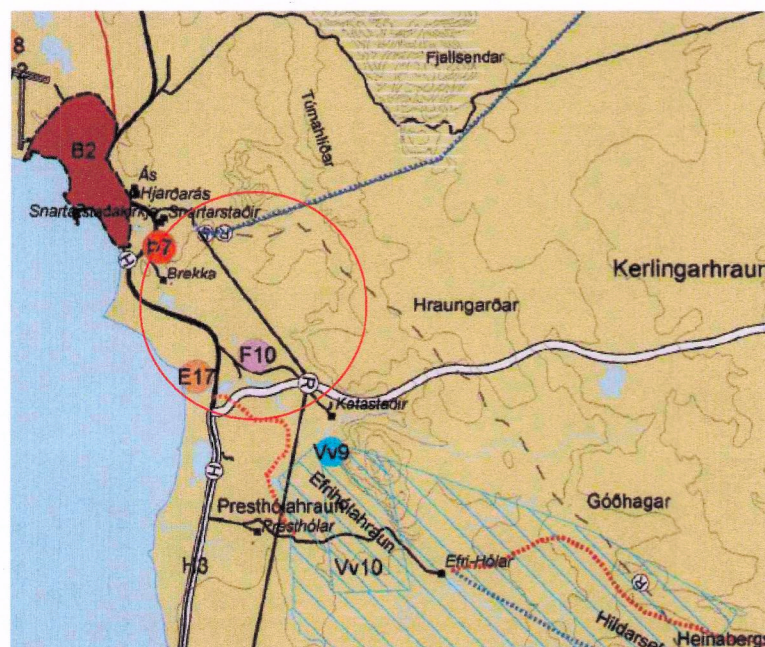

Aðalskipulag Norðurlings 2010-2030

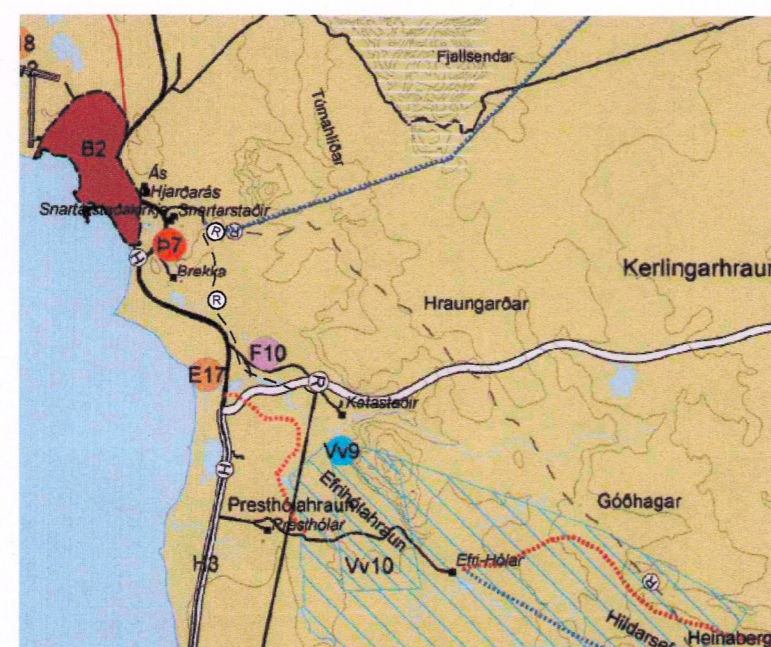
Kópaskerslína 1 í jörð í landi Brekku

Norðurling

GILDANDI AÐALSKIPULAGSUPPRÁTTUR 1:100.000

BREYTTUR AÐALSKIPULAGSUPPRÁTTUR 1:100.000

Inngangur

Sveitarfélagið Norðurling leggur hér fram breytingu á Aðalskipulagi Norðurlings 2010-2030. Í breytingunni er gerð grein fyrir nýjum 66 kV jarðstreng sem leysir af hólmni um 2,5 km hluta af Kópaskerslínu 1 í landi Brekku í Núpasveit. Upphaflega stóð til að koma fyrir nýjum möstrum á loftlínunni til að styrkja hana og auka öryggi. Í kjölfar umsagnar Náttúrufræðistofnunar Íslands, vegna matskyldufyrirsagnar framkvæmdarinnar tók Landsnet ákvörðun um að leggja jarðstreng í stað loftlínu á þessum kafla, þar sem þarna er mikilvægt fuglasvæði. Jarðstrengurinn mun ekki fylgja gömlu loftlíuleiðinni þar sem gróftur fyrir jarðstreng myndi raska m.a. hrauni og votlendi á þeirri leið. Þess í stað er valin ný lega þar sem leitast er við að fara með strenginn í vegkanta, í sömu legu og lagnir með slóðum eru fyrir og yfir ræktad/raskað land þar sem auðvelt er að ganga frá svæðinu eins og það var áður.

Markmið

Landsnet hefur lagt til nýjan háspennan jarðstreng frá mastri 480 á Kópaskerslínu 1 í landi Katastaða (L154179) að mastri 497 við tengivirki í landi Brekku (L154144) skammt frá Kópaskeri.

Verkefnið er hluti af endurnýjunaráætlun Landsnets. Það var upphaflega sett á framkvæmdaáætlun í kjölfar óveðra veturinnar 2019 til 2020 og var þá meginmarkmið verkefnisins að tryggja afhendingaröryggi með því að styrkja Kópaskerslínu 1 á tveimur stöðum, annars vegar við Kópasker og hins vegar á Reykjaheiði.

Meginmarkmið verkefnisins er að tryggja afhendingaröryggi á öllu svæðinu, frá Laxárvirkjun til Kópaskers, að Húsavík meðtalinni að teknu tilliti til niðurrífs Laxárlínu 1 og framtíðartengingu Húsavíkur.

Fyrirhugað var að styrkja loftlínuna á þessum kafla með nýjum möstrum. Ákveðið var að leggja hann frekar í jörð til að móts við umsögn Náttúrufræðistofnunar Íslands sem barst vegna fyrirsagnar um matskyldu verkefnisins. Með því að leggja frekar jarðstreng er mögulegt að draga verulega úr áflugshættu fugla á mikilvægu fuglasvæði.

Forsendur

Fyrirhugaður jarðstrengur verður 3 km langur og lagður meðfram vegum og slóðum, öðrum lögnum og á þegar röskuðu landi. Línan er tekin í jörð skammt frá Norðausturvegi (nr. 85) við mastur nr 480. Jarðstrengir fela almennt í sér meira rask en loftlínur og var því ákveðið að færa stengleiðina að mestu út fyrir eldhraun og votlendi sem er að finna í hraunjaðrinum. Strengurinn kemur til með að fylgja t.a.m. vegum, slóðum og kaldavatnslögn og fer því um svæði sem þegar hefur verið raskað. Samráð hefur verið haft við landeiganda um staðsetningu strengsins.

Landsskipulagsstefna 2015-2026

Í landsskipulagsstefnu er sett fram stefna um skipulagsgerð sveitarfélaga. Í kafla 2.5.1 Um orkunýtingu og raforkuflutning í skipulagsáætlunum í dreifbýli segir:

„Skipulagsákvæðningar um raforkuflutningsmannvirki geri kleift að tryggja örugga afhendingu raforku, um leið og tekið er tillit til áhrifa á náttúru og landslag. Við skipulagsákvæðningar um nýja orkuvinnslukosti og lagningu rafllna verði lagt mat á umhverfisáhrif, þar á meðal

sjónræn áhrif, og leitast við að velja þann kost sem valdi minnstum neikvæðum umhverfisáhrifum“

Breyting á Aðalskipulagi Norðurlings 2010-2030 samræmist markmiðum landsskipulagsstefnu um flutningskerfi raforku í dreifbýli þar sem valinn er sá kostur sem veldur minnstum neikvæðum umhverfisáhrifum.

Orkustefna til ársins 2050

Orkustefna til ársins 2050 er langtímaorkustefna stjórnvalda þar sem sett er fram framtíðarsýn og leiðarljós í orkumálum á Íslandi. Tilgreindar eru fimm meginstöðir orkustefnunnar: Orkuöryggi, orkuskipti, orkunýting og sparnaður, samfélag og efnahagur og umhverfi.

Um orkuöryggi segir m.a. að „Orkuöryggi miðast við að tryggja nægilegt og öruggt framboð á orkujöfum, rafmagni, heitu vatni og jarðefnaeldsneyti fyrir heimili, grunnþjónustu og atvinnulíf, sem og að vernda innvið orkuviðnæðisins fyrir truflunum vegna náttúruvá, skemmdarverka eða af öðrum orsökum“

Varðandi flutningskerfi þá eru til staðar ákveðin flöskuhálar sem takmarka afhendingaröryggi. Orkustefna miðar að því að: „Styrkja þarf flutnings- og dreifikerfi til að mæta aukinni þörf í samfélaginu, með lágmarks umhverfis áhrifum, í samráði við hagsmunaaðila og aðra sem uppyggingin snertir. Innviðir þurfa að vera tryggir og áfallalögnir. Áfallalögn má bæta m.a. með nægilegri flutningsgetu, varafli og/eða hringtengingum, jarðstrengjum og miðast við aðstæður og aðrar tæknilegar skorður“.

Orkustefna undirskar mikilvægi þess að sátta ríki um vernd náttúru og nýtingu orkuauðlinda og að öll umhverfisáhrif séu lágmarkuð eins og kostur er.

Nýr jarðstrengur er mikilvægur þáttur í raforkuöryggi á Norðurlandi eystra og samræmist þeim áherslum sem settar eru fram í Orkustefnu Íslands til ársins 2050.

Kerfis- og framkvæmdaáætlun Landsnets

Landsnet lagði árelega fram kerfisáætlun til Orkustofnunar, en frá og með árinu 2021 er hún lögð fram annað hvort ár og gerir grein fyrir fyrirhugaðri uppbyggingu eða uppfærslu á meginflutningskerfi raforku til næstu 10 ára, ásamt framkvæmda áætlun til þriggja ára. Fyrirhuguð framkvæmd var kynnt sem einn valkosta fyrir Kópaskerslínu í framkvæmdahluta Kerfisáætlunar 2021-2030, en ekki lagður fram sem aðalvalkostur. Eins og fram kemur hér að framan leiddi frekari kerfisgreiningu á landshlutakerfinu til þess og nýrra markmiða var verkefnið endurskilgreint frá því Kerfisáætlun 2021-2030 og aðalvalkostur sem þá var kynntur tekið breytingum. Orkustofnun hefur verið upplýst um þessa breytingu.

Aðalskipulag Norðurlings 2010-2030

Aðalskipulagið tók gildi í janúar 2011.

Um hönnun og frágang rafveitu segir að leitast skuli við að draga úr umhverfisáhrifum rafllna með því að setja þær í jörð þar sem þess er kostur og með því að vanda til staðsetningar og frágangs loftlína og jarðstrengja.

Svæðið sem nýr jarðstrengur kemur til með að liggja um er skilgreint sem landbúnaðarsvæði. Kópaskerslína 1 er sýnd sem loftlína skammt austan við fyrirhugaða legu jarðstrengsins.

Aðalskipulagsbreytingin er í samræmi við stefnu sveitarfélagsins.

Náttúruvernd og minjar

Sá hluti loftlínunnar sem tekinn verður niður liggur að hluta til í gegnum hraun sem nýtur sérstakrar verndar sk. 61. gr. laga um náttúruvernd nr. 60/2013 og forðast ber að raska því. Við línuleiðina eru þegar slóðar sem verða notaðir, sé þess kostur, við niðurtækt loftlínunnar og ekki er gert ráð fyrir að hrauninu verði raskað umfram það sem nú er. Svæðið er ríkt af fuglalífi og hefur verið tilnefnt á B-hluta náttúruvinnjaskrár vegna lífríkis.

Engar þekktar fornminjar eru á svæðinu sem breytingum tekur en áður en framkvæmdir hefjast verður skorið úr um hvort þær séu til staðar.

Breyting á aðalskipulagi

Gerð er breyting á sveitarfélagsupprætti og nýr jarðstrengur sýndur í landi Brekku milli Katastaða og Snartastaða. Tákum loftlínu milli sömu staða er tekið af upprætti.

Engar breytingar eru gerðar á greinargerð.

Umhverfismatsskýrsla

Framkvæmdir við fyrirhugaðan jarðstreng eru tilkynningarskyldar til Skipulagsstofnunar til ákvörðunar um matsskyldu, skv. flokki B, sbr. t.l. 13.02 í 1. viðauka laga um umhverfismat framkvæmda og áætlana nr. 111/2021. Þar segir:

„Allar breytingar eða viðbætur við framkvæmdir sem tilgreindar eru í flokki A, utan þess sem fellur undir tölu. 13.01, og flokki B sem hafa verið leyfðar, framkvæmdar eða eru í framkvæmd og kunna að hafa umtalsverð umhverfisáhrif.“

Landsnet hefur tilkynnt framkvæmdina til Skipulagsstofnunar sem hefur ákvarðað að styrking Kópaskerslínu 1, þar sem kaflinn milli Katastaða og Snartastaða sé jarðstrengur, sé ekki háð mati á umhverfisáhrifum, þar sem framkvæmdin sé ekki líkleg til að hafa í för með sér umtalsverð umhverfisáhrif.

Núll kostur – loftlína áfram í núverandi legu

Kópaskerslína 1 á umræddum kafla þarfnað viðhalds og styrkingar. Styrkja má línuna í núverandi línustæði með hærri möstrum og færri en til þess þyrfti að hlíðra línunni um 30 m.

Áhrif

Áhrif á landnotkun eru óveruleg. Svæðið er notað fyrir sauðfjárbætt á sumrin og áhrif verða mjög staðbundin á framkvæmdatíma.

Áhrif á gróður eru óveruleg/neikvæð. Við framkvæmdir munu vinnuvélar og ökutæki fara eftir þeim slóðum sem á svæðinu eru en mögulega þarf að raska meiru vegna slóðagerðar og grunnvinnu nýrra mastra. Lynghraunavist með miðlungs verndargildi og rauðberjalýng sem er mjög sjaldgæft á Íslandi, gæti verið í hættu vegna framkvæmda. Hægt væri að draga úr neikvæðum áhrifum með því að flytja gróðurforfur. Votlendi er í grennd við Katastaði með runnamýrum og tjarnarstararfloa.

Áhrif á ásýnd og landslag eru óveruleg. Loftlína verður áfram á svæðinu en möstur verða hærri en núverandi möstur og lengra á milli þeirra.

Áhrif á samfélag eru jákvæð. Með því að styrkja dreifikerfi raforku og auka afhendingaröryggi hefur það jákvæð áhrif á líbúa og starfsemi sem er mjög háð raforkuafhendingu, eins og fiskeldi, fiskvinnsla, slátur- og frystihús og kúabú svo eitthvað sé nefnt.

Áhrif á minjar og verndarsvæði eru óveruleg/neikvæð. Engar þekktar minjar eru á svæðinu. Loftlínan er að hluta til á hrauni sem nýtur verndar og mun endurnýjaðri línu fylgja rask vegna slóðagerðar og plana fyrir möstur. Áhrif þess eru metin óveruleg/neikvæð þar sem hrauninu hefur þegar verið raskað á þessari leið og hraunið er ekki sérstætt á landsvísu eða svæðisvísu.

Áhrif á fuglalíf eru neikvæð. Loftlínan er á mikilvægu fuglasvæði. Í nágrenni hennar eru tjarnir þar sem finna má ríkulegt fuglalíf og hefur loftlína neikvæð áhrif á fuglalíf vegna áflugshættu.

Valinn kostur

Kópaskerslína 1 á umræddum kafla er tekin niður og sett í jörð. Með því að setja línuna í jörð er hún vernduð gegn veðurálagi og þannig er raforkuöryggi best tryggt til samfélagsins á afhendingarsvæði raforkunnar auk þess sem áflugshætta fugla vegna loftlínu verður ekki lengur til staðar. Lagningu jarðstrengs fylgir meira rask en endurnýjun loftlínu. Ný jarðstrengsleið er valin með tilliti til þess að raska óhreyfðu hrauni og votlendi sem minnst og hún því lätin fylgja slóðum, vegum, núverandi lögnum og fara um land sem er að mestu þegar raskað.

Áhrif

Áhrif á landnotkun eru óveruleg. Svæðið er notað fyrir sauðfjárbætt á sumrin og áhrif verða mjög staðbundin á framkvæmdatíma.

Áhrif á gróður eru óveruleg. Ný strengleið er mest á röskuðu landi, í eða við slóða/vegi og núverandi lagni. Enginn sérstæður gróður er þekktur á strengleiðinni. Í viðbrögðum Landsnets við umsögn Náttúrufræðistofnunar Íslands vegna matskyldufyrirsagnar kom fram að áður en sótt verður um framkvæmdaleyfi verði sérfræðingur fenginn til að athuga staðsetningu fríðlýstra plöntutegunda. Séu þær innan framkvæmdasvæðisins verði leitast við að hnika framkvæmdasvæðinu til eins og kostur er. Ef það er ekki mögulegt verði skoðað að flytja gróðurforfur til.

Áhrif á ásýnd og landslag eru óveruleg. Við framkvæmd verður að sögn framkvæmdaraðila nokkuð rask þar sem ekki er hægt að plægja jarðstrenginn niður heldur þarf að grafa skurð sem veldur neikvæðum áhrifum á framkvæmdatíma. Í samráði við UST skal leitast eftir að leggja strenginn í lággpunkta í landi og krækja fyrir hóla sem kunna vera á leiðinni. Þegar verki við lagningu jarðstrengsins verður lokið verður gengið frá yfirborði lands, fyllt upp í skurðinn með fyrri jarðvegi og gengið frá eins vel og kostur er, og umframefni jafnað út. Lega jarðstrengs verður merkt á yfirborði. Langtímaáhrif af framkvæmdinni eru metin óveruleg.

Áhrif á samfélag eru jákvæð. Með því að styrkja dreifikerfi raforku og auka afhendingaröryggi hefur það jákvæð áhrif á líbúa og starfsemi sem er mjög háð raforkuafhendingu, eins og fiskeldi, fiskvinnsla, slátur- og frystihús og kúabú svo eitthvað sé nefnt.

Áhrif á minjar og verndarsvæði eru óveruleg. Engar þekktar minjar eru á svæðinu. Í samráði við Minjastofnun Íslands mun fornleifafræðingur skrá fornleifar áður en framkvæmdaleyfi verður veitt. Í viðbrögðum Landsnets við umsögn Náttúrufræðistofnunar Íslands vegna matskyldufyrirsagnar kom fram að áður en sótt verður um framkvæmdaleyfi verði sérfræðingur fenginn til að fara um svæðið sem raskast til að athuga staðsetningu hella og ef þeir reynast innan framkvæmdasvæðisins verði leitast við að hnika framkvæmdarsvæði eins og kostur er.

Áhrif á fuglalíf eru jákvæð. Loftlínan er tekin niður og kemur það alveg í veg fyrir áflugshættu. Framkvæmd kann að raska staðbundnum búsvæðum fugla en áhrif þess eru óveruleg.

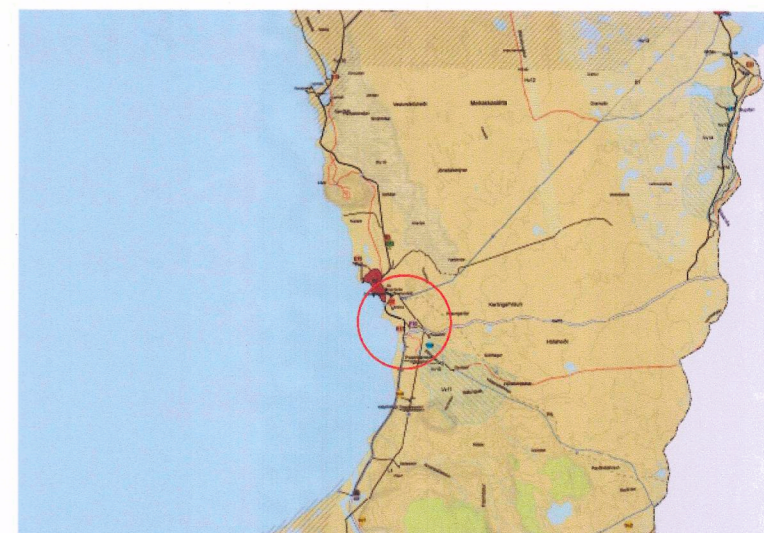
Niðurstaða

Sveitarfélagið Norðurling telur að fyrirhuguð framkvæmd sé ekki líkleg til að hafa í för með sér umtalsverð umhverfisáhrif. Sveitarfélagið telur að með lagningu jarðstrengs sé verið að styrkja afhendingaröryggi raforku og á sama tíma veitir það möguleika á að taka niður loftlínu á kafla og draga þannig úr áflugshættu fugla.

Mikilvægt er að við nánari útfærslu og hönnun verði vel hugsað um að halda raski í lágmarki og að frágangur verði til fyrirmyndar.

SKÝRINGAR

	Opin svæði til sérstakra nota		Stofnvegir
	Landbúnaðarsvæði		Tengivegir
	Öbyggð svæði		Aðrir vegir (til skýringar)
	Hverfisverndarsvæði		Rafllínur stofnkerfi
	Brunnsvæði		Aðrar rafllínur (til skýringar)
	Grannsvæði		Jarðstrengur (til skýringar)
	Fjarsvæði		Hitaveita stofnæð
	Fríðlýst svæði		Ljósleiðari
	Svæði á náttúruvinnjaskrá		Göngu- og reiðleið
	Ár, vötn, sjór		Gönguleið
			Reiðleið
	Svæði sem tekur breytingum		

AÐALSKIPULAG NORÐURLINGS 2010-2030

SAMPYKKTIR

Aðalskipulagsbreyting þessi hefur fengið málsmeðferð

skv. 2. mgr. 36. gr. skipulagslaga nr. 123/2010 var

samþykkt í sveitarstjórn þann 16. mars 2023

f.h. Norðurlings

Norðurling
Franziska Wörnsdóttir

Aðalskipulagsbreyting þessi var samþykkt af

Skipulagsstofnun þann 17. apríl 2023

Ólafur Wörnsdóttir

Aðalskipulag Norðurlings 2010-2030
Kópaskerslína 1 í jörð í landi Brekku
Aðalskipulagsbreyting

VERK:	BLADSTÆRD:	UNNID:	RÝNT:
101229	A2	AB	IS/HB
MÆLIKVARÐI:	DAGS:	DAGS.BREYT:	
1:100.000	27.02.2023	---	

SAMPYKKT: